

פרולוג

"וכשמביטים בעולם דרך ההבנה הזו שהבנו יחד,

שכל תרחיש במציאות הוא משל להנהגת הבורא בחיינו ולקשר שלנו אתו, הכל נראה אחרת.

ערב טוב."

הרב סוגר את הספר, מרכין ראש, מחכך את הזקן בכריכה החומה, מנשק ונעמד.

השפתיים של ענת יבשות. היא מהדקת אותן ונעמדת אוטומטית בעקבות חריקות הכיסאות של משתתפי השיעור. רעשי הגרירה מנתקים אותה מהאוקיינוס שצללה אליו.

היא מתיישבת בחזרה. מסביבה האולם מתרוקן מאנשים משני צידי המחיצה. היא המומה ממה ששמעה, לא מאמינה שיש כל כך הרבה חכמה שהסתתרה ממנה. עדיין לא מעכלת שזה יכול באמת להיות שדווקא כאן היא מצאה את

החכמה הזו. מפרקת את הידיעות החדשות לתוכה, את הסיפורים, את הדמויות. נועצת עיניים בכיסא שהרב ישב בו עד לפני כמה דקות.

ההד של המילים שלו עדיין עומד באוויר. היא מגלפת את דמותו השחורה בתוך המחשבות שלה, מחברת למילים שעטפו אותה, ולא מצליחה לחבר בין השניים.

תוהה לעצמה האם יש עוד מישהי שישבה באולם והוכתה כמוה בפנס אדיר לתוך האישונים. ככה היא מרגישה – מסנוורת. התובנות החדשות מכבידות עליה, והיא לא מצליחה באמת לראות מה יהיה הלאה, לאן זה ימשיך?

האולם כבר כמעט ריק, יש רק אדם אחד בקצה, שמכבה מזגנים ומתקדם לכיוון מתגי האורות. הוא מציץ מאחורי המחיצה לוודא שלא נותרה שם אף אחת, והוא מופתע לראות שלא רק שיש שם מישהי, היא אפילו עדיין יושבת על הכיסא. ענת מתעשתת מיד ונעמדת, נזכרת שעליה לחזור לדירה החדשה, ואין לה שמץ של מושג איך היא הולכת לעשות את זה בשעה הזאת. מקסימום – טרמפים.

היא יוצאת מהאולם, הכל כבר חשוך, היא והמחשבות שלה נשארות לבד. בפתח האולם היא קולטת את המזוזה שעל הדלת. היד שלה מבקשת ללטף אותה, לנשק, אבל היא רק בוהה בה לרגע.

היא מתקדמת, ובחשש קל היא מסתכלת ימינה ושמאלה לראות אם אף אחד לא רואה, למרות שהיא יודעת שאין שם איש. היד שלה מתרוממת בכבדות והיא מנשקת את המזוזה, מלטפת לכמה רגעים, יודעת שגם היא ספגה יחד איתה משהו בשעות האחרונות, ויש בו מן האמת. היא כבר לא מפחדת להודות, רק מפחדת לחשוב מה זה מבקש ממנה. מנתקת את היד, מנשקת את קצות האצבעות במבט שנבון ממנה עצמה, ויוצאת.

מחוץ לאולם, אוויר גלילי קריר מסתבך בשערה, ושני פנסים של מכונית מאירים מולה באור מעיק במיוחד. היא מתקדמת בעיניים חצי עצומות, והרכב שכבר מאחוריה, מצפצף בקולניות. חוטף ממנה רגעים יקרים של שקט.

"נתי! נתי!" היא שומעת קריאות מכיוון הרכב, נעצרת, מנסה להביט לאחור ושוב מסתנוורת.

רק אדם אחד בעולם שקורא לה ככה יכול להיות פה עכשיו.

אבא.

אבל אין שום אפשרות שהוא ידע שהיא כאן או שבכלל יכיר את המקום הזה.

הוא קולט את הסיטואציה ומכבה את הפנסים. היא רואה אותו, מביט מתוך הרכב המואר באור קלוש, ומסמן לה להיכנס.

"אבא! מה אתה עושה כאן?" היא פותחת את הדלת החורקת של ה'סובר' הישנה של הקיבוץ ונכנסת פנימה. מנסה לנחש איך הגיע, אבל המבט שלו – שליש היסטרי, שליש כועס ושליש ציני, מפסל את פניו ומסביר בלי מילים את מה שהוא עושה כאן.

בדיוק.

היא מתיישבת.

"מה אני? מה את? תגידי, מה נאבד לך, ילדה? מה את מחפשת אצל הדוסים כאן? בהתחלה חשבתי שאת צוחקת. אבל כשהבנתי שאת מתחילה לשמוע רבנים, אז ממש הבנתי שאני צריך לצאת למלחמה". הוא מסתובב אליה, הפנים שלו דורשות תשובה.

"הכל טוב, אבא. אני רק מחפשת את עצמי קצת, אחרי שהלכתי הרבה לאיבוד". היא מוחיכת, מנסה להרגיע אותו, עדיין מבולבלת כל כך בעצמה. לא חזקה מספיק להסביר לאחרים, בטח לא לאבא.

"לא מחפשים את עצמך כאן. כאן הולכים עוד יותר לאיבוד. איפה את? יש אלפי מקומות שאני יכול להגיד לך שאולי תמצאי את עצמך בהם, אבל כאן? מה איבדת? מה?" הוא מוטרד, האגרופים שלו קמוצים ומונחים בנוקשות על ההגה. "אז באת לקחת את נתי הקטנה שלך? שלא תלך לאיבוד?" היא לוחשת, מביטה בו בעיני האיילה הגדולות שלה. הוא לא עונה.

"אבא. לא באת לקחת אותי מהמקומות הכי הזויים שהייתי בהם. כל כך הרבה שטויות ובלגן הכנסתי לך הביתה ותמיד סמכת עליי, גם כשהיה לך מה להגיד והיית רוצה לנער אותי ולתלות אותי מהאוזניים, עדיין היית נותן לי לחשוב ולטעות, לבחור – אתה לימדת אותי בחיים הקצרים האלה ותמיד היית שם בשבילי. גם כשהכי הצלחתי להרגיז אותך, אף פעם לא ביקשת ממני לעצור. מה קרה עכשיו?"

"לא דמינתי אי פעם שתירקי על כל מה שגדלת עליו", הטון שלו יורד לדיבור נוגה, המבט מוסב קדימה אל עבר השביל. "בחלומות הפרועים ביותר שלי, לא

חשבתי שאני אצטרך לחכות לך מחוץ לאיזה שיעור תורה". פחד ושנאה מטפטפים מהמילים שלו, מורידים את טון הדיבור לאפס.

"תסמוך עליי, אבא. תן לי לעשות את הטעויות שלי, את הבדיקות שלי. אני אותה נְתִי בְנָתִי סקרנית ומחפשת. אתה יכול לבקר אותי, כמו תמיד, לגרום לי לשאול שאלות, אבל אל תמנע ממני לחפש". היא רוצה להוסיף – 'כי אתה גם לא תצליח', אבל נושכת את הלשון ועוצרת.

"כשאין מה למצוא, אין מה לחפש". הוא חותם במשפט מכווץ.

היא חוגרת, גוללת את סוף השיחה בשתיקה. הוא פונה לכיוונה במבט מלא כאב וחוסר אונים, הפוך כל כך ממי שהוא.

"לדירה, או לקיבוץ?" השאלה שלו שולחת אליה ידיים מתחננות שתחזור אליו, שתישן בבית, בקיבוץ. שתפקיד בתוכו את החלומות והחיפושים.

"לדירה, אבא'לה. לדירה שלי". היא אומרת בטון מפייס.

"שלי..." היא חוזרת לעצמה בשקט.

פרק 1 - כשעוברים

ענת עומדת בדירה הישנה-חדשה, הולכת קדימה ואחורה, מנצלת את היותה ריקה ונטולת רהיטים.

"אמא, מתי משאית באה?" צבי צמוד לחלון, עומד על שרפרף שנשאר כנראה מהדיירים הקודמים. השאלה שלו נשמעת כפולה בהד הקירות הערומים. הוא מחכה למשאית הגדולה שבלעה לתוכה את כל תכולת הבית שלהם בישוב, ומביאה לכאן, לדירה החדשה והקטנה בירושלים.

"הנה, אתה רואה את אבא. הוא בחוץ, מחכה למשאית. כשהיא תגיע לחניה, אבא יראה לה את הבית החדש, והאנשים הגדולים יביאו לפה את כל הבית שלנו". הוא מקפץ במקום, כבר אין לו סבלנות לחכות.

שייני בוכה בעגלה. ענת מרימה אותה, מציצה בדאגה לתוך השקית שהביאה איתה ברכב, מקווה שיש שם בגדים להחלפה ומוצץ, כבר לא זוכרת מה שמה ואיפה.

איתן פותח את הדלת. "הם הגיעו" הוא מתנשף, רץ כדי להספיק להודיע לה לפני שהם מגיעים.

"ברוך השם. נקווה שתהיה סייעתא דשמיא ושום דבר לא ישבר". היא סוגרת את הכפתורים של שייני, מלבישה אותה בעמידה.

"את עדיין בטראומה מהמעבר שלך לצפת, הא?" הוא עומד בפתח ממתין לכוון את המובילים. היא נזכרת בלילה ההוא, בכביש המתעקל, שכל העגלה של הקיבוץ התהפכה עליו, מפזרת דפים, בגדים ושברי רהיטים, הפריטים האחרונים שעוד הצליחה לקחת מהקיבוץ בלי לרצות להשמיד אותם.

"ח-ח-ת... אתה יודע שעד היום לא השתחררתי מהחשד שאבא שלי ארגן את התאונה הזאת איכשהו, קיווה שאני אחשוב שזה סימן משמיים שאני לא צריכה לעבור למדרשה". הוא מחייך. שמע את הסברה הזו אולי עשרים פעם, ומופתע לגלות שהיא עדיין רובצת שם, בהרהורים של אשתו.

"טוב. חכי, נראה מה הוא יגיד על דירת האבכים הזאת באמצע שכונה חרדית, שכל כך כל כך שונה ממה שהיה רגיל אליו ב"שוב". הוא מגניב אליה מבט, יודע שהיא מודאגת מזה. יודע שהשווער שלו יתקע כל מסמר שצריך בבית הזה ויסתום כל חור שיתבקש, אבל הם ישלמו על זה בתשלומי כפל כשהוא יסביר ויטיף להם מה הוא חושב.

"הכנתי אותו מראש לכל זוועה אפשרית". בחור רוסי גבוה נכנס עם עמודון ספרים על הגב. "ימינה לסלון, כאן תשעין על הקיר". ענת מכוונת אותו.

הרוסי פורק, מתיישר ומביט סביב. "כל בית קודם אתם להכניס כאן בדירה קטן זה?" ענת נושכת שפתיים, בדיוק מה שהיא חשבה לעצמה לפני שאיתן התחיל לדבר על אבא.

"כשמשתחוים - רווחים, בוריס. דא?" בוריס מכווץ גבות, לא מבין מה הבחור החרדי רוצה ממנו. יורד חזרה לחניה ובחור נוסף, רזה יותר, מתחיל להעלות ארגזים. איתן מחייך לאשתו. לא מחפש להיות מובן יותר מדי.

"אמרתי לו שיהיו פה מיליון ילדים קטנים שכל פעם שאוטו פח הזבל מופיע הם יוצאים להסתכל מהחלון". היא ממשיכה, צבי נעמד ביניהם, מביט מקרוב על הגב העמוס של המובילים.

"שכל פעם שיש לווייה יש כרוז עם מגפון." איתן מחייך. "ממש פאר החברה החרדית תיארתי לו, הא?" הוא מצביע לעבר המטבח לבחור שמגיע עם כיסאות עץ.

"ניסיתי ללכת על הסטריאוטיפים המצחיקים ולהתבדח אתו, אבל לא נראה לי שהצלחתי. הכי מלחיץ אותי, מה יהיה עם הילדים." היא מחבקת את שייני חזק ומחייכת אל צבי.

"נו, הוא איש נפלא, אבא שלך, עברנו הרבה, הוא אוהב אותנו ואנחנו אותו. אם הוא הצליח להחליק אותי בגרון הקיבוצניקי שלו וככה עברתי עם הזקן בלי שהוא ייחנק, הוא גם יבלע את השכונה הזאת, לאט לאט, במנות קטנות".

"הנס שלנו זה שהוא הכיר אותך בעידן טרום הזקן, אחרת הוא באמת היה בולע אותך, אבל בלי להוציא חזרה".

"איפה זה?" בוריס מניח ארבעה אשפתונים עמוסים, ענת מתכופפת וממששת אותם, לא זוכרת מה הכניסה לשקיות כשנגמרו לה הארגזים, היא קורעת קרע קטן ומגלה חלקים קטנים מהבגדים של שייני.

"לחדר ילדים, שם השמאלי".

היא ניגשת להביט בחלון, נעמדת ליד צבי, עם שייני בידיים.

איתן ירד לעזור ולהעזף מבט על המשאית, לוודא שהספרים לא התהפכו. הוא מסביר משהו לבחורים הרוסיים.

היא מסתכלת על השכונה, ירושלמית עסיסית. כמו שתיארו לה. לוח מודעות גדוש, ילדים קטנים חוזרים מהחיידר, מכולת קטנה שמכילה יותר קונים ממוצרים. נשים בצעדים מהירים חוזרות מהעבודה, ואחרות בחלוק ביתי אוספות ילדות קטנות שיורדות מהטנדר.

ברוכה הבאה, ענת.

עברת לגור בירושלים.

שכונה חרדית.

החלום שלכם, מתגשם.

היא נותנת יד לצבי ומלטפת את שייני, משהו בלב שלה מתכווץ בפחד.

ההתחלה הזו הולכת להיות סוף של הרבה דברים.

פרק 2 - מי אני ומה שמי?

"הוא אמר שתשני לחנה, ואני לאברהם".

איתן פותח את הדלת של הדירה החדשה והמבולגנת. "מה?!" ענת כמעט צועקת, מרימה אליו עיניים פעורות מתוך ארגז של כלי מטבח שגילתה מתחת לשולחן שבת.

"מה, מה? את יותר מדי בתוך הארגזים... הייתי אצל הרב'ה, נשארתי אחרי השיעור ושאלתי אותו, כמו שתכננו כבר כמה שבועות, אם אנחנו צריכים להחליף נשם, עכשיו שאנחנו גרים ברוך השם בשכונה חרדית".

ענת ידעה שהוא מתכוון לשאול, הם סיכמו את זה וזה אפילו ריגש אותה קצת שיכול להיות שהוא סוף סוף יסכים. אבל ההכרזה הזו ככה, בין כל הארגזים והעגלה של שייני שמתנדנדת לה על רגל אחת נראית לה הזויה, על גבול הבדיונית.

"והוא הסכים?" היא שואלת למרות שכבר יודעת את התשובה והשמות, מנסה בפעם האלף ללמד את איתן איך מתקשרים, איך מתחילים לתאר דברים מהרגע שבו הם התחילו ולא מהרגע שבו הם נגמרו.

"לא כל כך מהר. הוא חשב הרבה. שאל כמה שאלות. ואז הוא אמר שאפשר, אם רוצים. הוא לא התכוון לומר לי שמות, ככה זה היה נראה. אבל ביקשתי אם בכל אופן נוכל לזכות שהשמות יבואו ממנו ואז הוא הסכים, את השם שלי הוא שלף מייד ואצלו הוא קצת חשב". איתן מוציא סט של 'משנה ברורה' מאחד הארגזים ומחפש לו מקום על המדפים, כולם עמוסים. הוא מעמיד אותם לפני כמה ספרים אחרים ודוחף פנימה לשורה כפולה.

"מה? זהו? ככה?" ענת מתיישבת על הרצפה ליד הארגז הפתוח. "פשוט מחליפים שם, איזה קטע מוזר..." "היא חותכת את השם חנה להברות בתוך הראש שלה, שוב ושוב ושוב, לא מבינה מה הקשר אליה. היא כזאתי ענת, נְתִי בְּנִתִי... למרות שבשנתיים האחרונות היא מתביישת בשם הזה שתולה עליה תג זיהוי. כותרת ראשית: ענת, כותרת משנה: בעלת תשובה.

"ככה... מה רצית? שאני אביא לך כבר ספח מוכן ממשרד הפנים? מחר אני אעלה לתורה בעזרת השם ולך אני אעשה 'מי שברך'. וזהו, את יכולה להכין שלט לדלת כאן גרים אברהם וחנה בן ישראל". הוא מנסה לשנות את סדר הספרים, אולי בכל אופן ה'משנה ברורה' יעמוד בפני עצמו.

"זה לא צנוע..." היא מתרוממת, מנערת את החצאית ומכסה את שייני שנרדמה. "מה לא צנוע?" הוא לא מבין.

"לכתוב שם של אישה על שלט בדלת". הוא מסתכל עליה, ורושם בפנקס הפנימי שלו את מה שאמרה, כמה שהוא טובע בתוך הגמרות, ניואנסים זה החלק שלה. "טוב, אז אל תכיני שלט".

"אני לא. יו, איזה קטע..." היא מנסה לדמיין תגובות של אנשים מסביבם.

"מעניין איך המשפחה שלנו תגיב, מתי נספר להם?" היא ממשיכה לנדנד את שייני למרות שהיא כבר ישנה. הרגל שלה נעולה על התנועה המונוטונית, לא מסוגלת לעשות שום דבר אחר.

"נראה לי... תני לנו כמה ימים להתרגל בעצמנו. לי זה לא ממש משנה, גם ככה אין לי כמעט מושג מה השמות הפרטיים של מי שלומד איתי בכולל. את תתחילי

להכיר פה נשים בתור חנה. אחרי שתתרגלי בעצמך לרעיון, תספרי למי שצריך ותכניי קסדה". הוא לא מסתכל עליה, נועץ מבט בספרים הדחוסים.

"כן, הא? וגם שריון קשקשים. טוב האכלנו אותם כבר כל כך הרבה צפרדעים. אני תמיד תוהה לעצמי מתי יבוא הרגע שהם כבר יפסיקו להיות מופתעים מאיתנו. אולי כשנחתן את שייני?" היא מזיזה את העגלה למקום נטול ארגזים בקצה המסדרון.

"תלוי עם מי נחתן אותה". איתן מתנער מהאבק ומתיישב ללמוד ליד המטר הרבוע שהצליח לפנות בשולחן.

"כן. יש בזה משהו" ענת גוררת ברגליים ערמת ארגזים לכיוון המטבח, השם חנה מתנפנף למולה, מסתיר כל דבר אחר. היא מסתכלת על הבית המבולגן, יודעת שבטוח אבא, ואולי אפילו אמא, ירצו לבוא לבקר אותה. הבית נראה לה פתאום קטנטן הרבה יותר ממה שנראה עד עכשיו, מלפף אותה בדבק נייר, כמו ארגז. והשכונה הזאת, והשם החדש והחיים שלה שתיכף יתחילו לדפוק פה בדלת שלהם.

היא נשטפת בעייפות אחרי יום ארוך, ואין לה כוח לשום פירוק וסידור ושום ניצול זמן עכשיו שהקטנים נרדמו. היא נכנסת לישון רק לכמה שעות, לשטוף את המוח, שיפסיק להפיל עליה מחשבות. נרדמת ככה עם הבגדים והאבק, וקמה בבוקר כשצבי קורא לה ליטול ידיים.

בוקר שני בשכונה החרדית.

בוקר טוב, חנה בן ישראל.

"נו... אז ספרי, איך הגעת לכאן? זה כרטיס כניסה בסיסי". מאיה יושבת על הכורסה האדומה של המדרשה - 'הבולען האדום', היא מסתכלת על שְׁנֵי בעיניים סקרניות, רוצה לשמוע מאיפה נחתה לכאן. כל אחת מטביעה איזה כתם צבעוני בפלטת הצבעים של המקום המגוון הזה.

שני מבטיה בה בחוסר נוחות. החולצה המכופתרת של מאיה והחצאית הארוכה מלחיצים אותה. מאיה נראית לה כמו מישהי שגדלה בתוך 'מאה שערים' ולא מדברת בכלל בשפה שלה, איך היא הגיעה לכאן בכלל?

"תרגעי, שני..." מאיה קולטת את התנוחה המאובנת שלה ואת הלחץ בעיניים. "הרבה בנות באות לכאן לשבת, בכל השלבים. הרבה כמון, ממש-ממש בהתחלה. תרגישי חופשי, ספרי מאיפה הגעת, תתפלאי לדעת שרוב הסיכויים שהגענו מרקע דומה".

"את? אין מצב?" שני מתעוררת לחיים, אוחזת ב'קוקס' המתפקע שלה, ובוחנת שוב, בפעם העשירית, את הצמח המתוחה של מאיה ואת הצווארון שנראה לה שעוד שניה בולע לה את הצוואר. מאיה באה מאותו מקום? ממש... היא מסתכלת על השעון, עוד שלוש שעות שבת, אולי עוד לא מאוחר שאבא יבוא לאסוף אותה חזרה? מה היא חשבה לעצמה שבאה לשבת שלמה במקום הזה.

"כן אני, יש דברים שאני כבר לא מדברת עליהם, ברוך השם. אבל העבר שלי לא בדיוק ממוקם באזור השכונות החרדיות של ירושלים". היא קורצת לשני, מנסה להוריד את מפלס הלחץ.

שני מעגלת את עיניה, מתיישרת במחשבות שלה, משהו במבט של מאיה הצליח לחרוץ פתח בחרדה שסוגרת עליה.

"הגעתי לכאן דרך הרב ברנר, הוא גר בשכונה של ההורים שלי. עברתי משבר גדול מאוד והוא עזר לי איכשהו לצאת ממנו". שני משחררת כל מילה בקצב איטי, מקשיבה לעצמה, מפוררת סלעים.

מאיה מתיישבת ישיבה מזרחית בתוך הכורסא, נשענת אחורה, השילוב בין הבגדים שלה וצורת הישיבה גורמים לשני מבוכה שהיא לא מצליחה להבין.

"אני סך הכל ממש כמה שבועות רק..." אין לשני מושג איך קוראים למה שעובר עליה, וגם אין לה כל כוונה לצאת בהכרזות מלחיצות, שהיא יכולה לבכות חצי שעה ברצף רק על עצם קיומן במוחה.

"בקטע הזה של הדת" היא מצליחה לנסח את זה איכשהו, ועדיין גם זה נשמע לה מלחיץ, "עד עכשיו בשבתות האחרונות אכלתי אצל הרב ברנר בבית, עם הרבנית וכל הילדים. והוא המליץ לי לבוא לְשִׁבְתָּ לָפֶה. אמר לי שאם אני אפגוש עוד בנות שבאו מהרקע שלי, זה יעשה לי טוב". היא מרגישה במלכודת צרה, מה עובר עליה?

"טוב, זה לא נראה שאת מרגישה טוב, בכלל..." שלוש נערות, שתיים מתוכן נראות כמו מאיה ואחת אחרת שנראית כמו מישהי קצת יותר אנושית, לדעתה של שני, עוברות עם תבניות וקופסאות לכיוון המטבח.

"אני... הכל מוזר לי כזה. אני בכלל לא מכירה אנשים דתיים. אני מרגישה בחלל החיצון..." מאיה מחייכת, יודעת בדיוק על מה היא מדברת וגם יודעת בדיוק שהיא בסוף תרגיש הכי בבית בעולם.

"רק תקלטי, שאנחנו כולנו עברנו מה שאת עוברת, כל אחת בדרך שלה. זה מלחיץ - פחד! הכל נראה מוזר, כל מה שחיים שלמים חשבת שהוא לא קשור אלייך, פתאום דופק לך בדלת ומזמין אותך להצטרף, ואת, עם כל ההיסטריה והציניות והדעות הקודמות, נותנת לו יד ויוצאת למסע".

שני מהנהנת, מזדהה עם כל מילה, למרות שברור לה שלאף אחד לא מוזר כמוה, אין מצב.

"ממש ככה..." היא מסתכלת עליה, נשענת אחורה, כבר לא בודקת מה השעה ואם שייך שאבא יחזור לקחת אותה.

"שחררי לחץ, אחותי. אל תפחדי שמישהו יהפוך אותך למשהו שאת לא תני ללב שלך, שכבר גילה שיש מישהו שברא אותו ויודע איך להחיות אותו באמת, תני לו להוביל אותך במסע הזה, ולהחליט לאט לאט על השינויים הגדולים שלפניך. אל תפחדי משינוי. תפחדי להישאר אותו דבר".

שני מקשיבה לכל מילה. דמעות קטנות נקוות בצידי העיניים, מזכירות לה שכל מה שהיא מבקשת בחודשים האחרונים זה להפסיק לפחד.

"אני כבר לא יודעת ממה לפחד..." מפחיד אותה להישאר כמו שהיא, היא כבר יודעת יותר מדי. מפחיד אותה שיום אחד היא תיראה כמו מאיה. מפחיד אותה להמשיך לעשות שבתות אצל הרב ברנר עד זקנה, ומפחיד אותה להישאר כאן עם כל הרבניות החנוטות.

"אל תפחדי, רק תקשיבי ותתפללי. עכשיו עוד מעט שבת. בואי אני אקח אותך לחדר שלך להתארגן ואחר כך נכין לך משהו לשבת, את, נראה לי, צריכה להתרענן קצת מהחום המטורף שהולך כאן בטבריה".

שני קמה אחריה, המומה מהציטנות של עצמה. היא נכנסת לחדר והמומה עוד יותר. הדלת שנסגרת אחריה מאפשרת לה לעכל את ההלם. הכל יפהפה - אפילו מהמם. חדר צבוע בשמנת, מאובזר, וילונות בשני צבעים. היא המומה לגלות את שם החברה של המצעים, ומהרהיטים שהיא מזהה מאיקיאה. מתיישבת על המיטה, מבולבלת. הייתה בטוחה שהכל כאן מעולם אחר שכולו של חרדים, ושהכל כזה שחור לבן, מלחיץ בלי צבע ובלי טעם.

עוד סדק דקיק בחומה העבה והמחוספסת נחרץ בעדינות בלתי נראית. היא עוצמת עיניים ומנסה לנוח בשיבה, לתת לקולות שמתווכחים בתוכה בלי הפסקה, שלא נותנים לה לבחור בשקט, לתת להם קצת לדמום.

היא נושמת לאט לאט.

"אלוקים שלי", היא לוחשת, בפניה שעדיין מוזר לה להגות, מלטפת את הסדין. "מאז שגיליתי אותך, אני לא מפסיקה לגלות כמה יש לי עוד לגלות. בבקשה תיקח ממני את הפחד הזה שמשחק אותי. אני כל כך מפחדת. הייתי בטוחה שאחרי כל מה שעברתי אין יותר מקום לפחד, אבל הוא כאן לצידי, בתוכי, כמו מפלצת טורפת גדל מיום ליום. בבקשה תעזור לי שזה יפסיק להיות כל כך משחק. בבקשה אני רוצה לגלות רק אותך, בלי עוד תוספות".

דפיקה שקטה על הדלת. שני נבהלת. היא משתעלת בלחש, בודקת שהקול שלה במקום. "כן!"

לחדר נכנסת מישהי שטרם פגשה, עם בקבוק שתיה קר ושתי כוסות חד פעמיות. "רציתי להביא לך 'טועמיה', אבל הן לא מרשות לי להיכנס למטבח, אז זה מה שהצלחתי לגנוב". היא מחייכת חיוך ענק עם שתי גומות וצוחקת לעצמה. אין לשני מושג מה זה 'טועמיה'. אולי מאכל כזה שהן מכינות כאן. אבל החיוך של הבחורה הזאת גורם לה לצחוק חזרה.

"טוב, תשתי, תתארגני ותצאי מהחדר, עוד שלושת רבעי שעה מדליקים נרות והולכים לבית הכנסת".

היא מניחה את המגש ויוצאת מהחדר.

שני מברכת על השתיה, כמו שהרב לימד אותה. 'שהכל נהיה בדברו'. טוב שלא הביאו לה 'טועמיה', אין לה מושג מה מברכים על מאכל כזה וממה הוא עשוי.

פרק 3 - 'כל אדם'

החדר של הרבנית בראון פתוח למחצה. המשרד בלי חלונות, ממוקם בקצה המסדרון והארגון כולו שוכן שלוש קומות וחצי מתחת לאדמה, על הכביש הראשי של ירמיהו. הדלת הפתוחה למחצה לכל הפחות מייצרת תחלופה בסיסית של חמצן. היא מחזיקה ביד את הניילונים עם דפי קורות החיים, מוציאה מתוכה את שלושת הרלוונטיים למי שהם הולכים לראיין היום, ומחזירה לקלסר.

הרב וינר ניגש לכיוון המשרד. היא שומעת את הצעדים הנגררים שלו, כבדים ומוטרדים מתמיד. היא פותחת את הדלת עד הסוף ומתיישבת. הוא מכחכח בגרונו להודיע על הכניסה שלו.

"מתחילים כל רגע הרבנית, יא?" הוא מושך את כף היד מתוך החליפה ומביט בשעון.

הרבנית בראון מהנהנת, בפעם המיליון היא מגחכת בפני עצמה על הכינוי 'רבנית' שדבק בה פה, בארגון.

היא? רבנית?

הרבנית וינר היא רבנית, שקטה אצילית ותמיד בשליטה עצמית. היא מקסימום יודעת לתמוך בהתקפי חרדה או אורות מוגברים של בעלות תשובה בתחילת הדרך. מעבר לזה, היא עצמה צריכה איזו רבנית צמודה שתעזור לה לעשות סדר בהתקפים שלה. לפעמים התואר הזה מנחם אותה והיא נשענת עליו בביטחון שמסלק קצת ניסיונות. אבל רוב הזמן הוא מביך אותה ומסבך את מה שכבר מסובך ממילא.

"כן, אני חושבת שאני שומעת את המועמדת הראשונה נכנסת..." היא מתעשתת ומתייחסת לשאלה של הרב.

לאחר רגע נעמדת ענת בכניסה למשרד, נוקשת על הדלת למרות שהיא פתוחה. הרבנית בראון מחייכת אליה. "תיכנס, ברוכה הבאה, שבי בבקשה".

ענת נכנסת. בודקת את המקום שהגיעה אליו, את התמונה של הרב שהופיעה גם בתמונות במסדרון של הארגון, את הקלסרים, ואת הפליירים של כל הסמינרים של הארגון התלויים על לוח שעם עמוס מאחורי הראש של הרבנית.

היא מתיישבת בתחושה מסומרת, מרגישה כמו תרגולת במוזיאון, הפאה, שעדיין לא לגמרי התרגלה אליה, מרגישה לה שמוטה ומנופחת, ולא צנועה ופשוטה כמו שהיא אוהבת.

"חנה בן ישראל. נכון?"

היא מאשרת, למרות שיש לה צורך עז להסתובב אחורה, לראות אם אין שם איזו חנה אמיתית שמתכוונים אליה.

"שיון..." הרב וינר גוהר קדימה, גורם לשולחן לזוז. הוא מצביע לעבר הרבנית בראון שאחראית על הפתיח הנימוס.

"שלום, חנה. ברוכה הבאה ל'נצח'. הארגון שלנו קיים כבר שמונה שנים, בהוראת האדמו"ר שליט"א, ועוסק בקירוב רחוקים. את שלחת קורות חיים לתפקיד החדש שלנו, והיינו רוצים להציג לך אותו מעבר למודעה שראית בעיתון".

היא מחייכת אל ענת, וענת נרגעת מהדיבור שלה שמתגלה כאנושי, ואפילו נעים. המראה של נשים חסידיות גורם לה לקפוא כל פעם מחדש, כאילו נהר סמבטיון עומד בינה לבין כל הנשים המסודרות והעדינות האלה, שנולדו מול המראה, כנראה.

הרב וינר משתעל באופן יזום, ומכריז בקול על הסיום של הפתיח המנומס.

"אנחנו מחפשים מישהי שתנהל בעצם שני אגפים בארגון". הרבנית בראון לוטשת בו עיניים, מקווה שהוא ינסח את הדברים בצורה מדויקת ולא מלחיצה.

"יש לנו את האגף הישן והמוכר", הוא מניח יד על השולחן, "של קירוב רחוקים, שבמסגרתו אנחנו פונים לציבור החילוני. מזמינים לסמינרים ושיעורים ואז מנהלים מעקב אישי וטיפול המשך". הוא מחזיר את היד. הרבנית בראון פותחת את הפה להוסיף משפט ואז סוגרת אותו ומשלבת ידיים. ענת מקשיבה.

"ויש..." הוא זוקף חזרה את האגודל. "אגף חדש שרק לפני שבועיים קיבלנו הנחיה לפתוח אותו", הוא מביט בתמונה שעל הקיר, האדמו"ר לוחץ ידיים לשני בחורים עם קוקו וציצית במרכז מעגל, כנראה תמונה מאחד הסמינרים של הארגון, "של קרובים שהתרחקו..."

הוא מכווץ שפתיים, לוקח עט מהשולחן חולץ את הפקק וסוגר. "עד עכשיו לא עסקנו בכלל עם בחורים ובחורות 'משלנו', הייתה מספיק עבודה עם אחינו כל בית ישראל", הוא אומר בהברה חסידית. לענת אין שמץ של מושג מה הוא אומר, היא משלימה בהיגיון שהוא מתכוון לחילונים. "אבל, השם ירחם, בזמן שאלו באו והתקרבו, אלו שהיו בפנים ברחו החוצה..." הוא מושיט שתי ידיים בתנועת ייאוש. הרבנית בראון נועצת מבט חלול ברצפה, עדיין מעכלת את המחלקה החדשה, סופגת את התיאורים, מרגישה כמו מרואיינת טרייה בעצמה.

"אני אומר לכם בכנות", הוא ממשיך, ענת לא מבינה למי הוא מתכוון כשהוא אומר לכם. "מאוד התלבטנו מי יכול לקחת על עצמו ניהול של שתי סוגי עבודה כל כך שונים". שני ענת מתקנת אותו בראשה, שומעת בתוכה את אבא מתעצבן, שחרדים אפילו לא יודעים לדבר בעברית תקינה, ושכל המשגיחים של הבד"צ, שעובדים אצלו במטעים, יבקשו שתי תפוחים ושלוש אבוקדו. הקול שלו שהיא שומעת בתוכה, מכווץ אותה, גורם לה להרגיש כאילו המשרד התרחב והמרחק בינה לבין אלו שיושבים מולה גדל בכמה מטרים. "אבל אין לנו אפשרות להחזיק ארבעה מנהלים. שניים לגברים ושניים לנשים".

"צריך להבין שזו עבודה ניהולית.", הרבנית בראון מנסה לאזן. מגישה לענת דף עם הגדרות התפקיד, ענת קוראת את הסעיפים, מנסה לדמיון את עצמה מבצעת כל אחד מהם.

הרב וינר שולף שוב את השעון ופונה לכיוון ענת. "עד כמה יש לכם היכרות עם הציבור 'שלנו'? כמה זמן אתם בתשובה?" הוא שואל ישירות, ענת מרגישה שמישהו שלף לה את המשענת מהכיסא, המילה 'שלנו' זו מילה שיש לה עוקץ ארסי ושני מחושים והיא זוחלת עליה כעת, מבקשת ממנה לענות. להסביר שהיא בתשובה כבר עשר שנים, ושהיא קילפה את העור שלה מעל הבשר בזמן הזה, ועדיין איכשהו כנראה, 'משלנו' היא לא.

"נו... אז ספרי איך זה קרה?" מאיה במטבח, מגרדת מקל קינמון משומש לתוך הספל שלה. "בטוחה שאת לא בעניין של צ'אי מסאלה? זה המשקה פה במוצאי שבת." היא מוזגת חלב רותח על התערובת החומה, ריח מתקתק ממלא את החדר. "לא, אני צמודה לקפה של 'עלית', אף פעם לא חיבבתי את ההודים יותר מדי." שני לוקחת את הקפה הרוחת מהשיש ויוצאת למרפסת אחרי מאיה.

"נו, מה? להתחיל מהתחלה?" שני יושבת על שרפרף נמוך, עם הקפה, המרפסת של המדרשה קטנה ועמוסה בעציצים. שבת שלמה עברה עליה עם מאיה והשטויות של הבנות. היא מרגישה חופשי לדבר. הן שונות ממנה, אבל כבר לא מלחיצות. שני מושיטה יד להוציא קופסת סיגריות מהתיק, מסתכלת על מאיה ועל המרפסות שממול מבעד לחריצי הבמבוק. מאיה מאשרת לה שתרגיש חופשי.

"טוב, להתחיל?" היא לוגמת מהקפה לגימה רותחת.

"ברור!" מאיה מריחה את הצ'אי, מברכת בעיניים עצומות ושותה לגימה קטנה, נשענת אל גב כיסא הנדנדה שמשמיע קול חריקה.

"למדתי המון שנים משחק ב'ברנסון' ". שני מסתכלת על מאיה, קולטת שהיא מבינה במה מדובר, עדיין גאה בעצמה שהצליחה להתקבל לשם.

"ופרויקט הגמר שלנו היה איזה מוחזה של מחזאי אנונימי מימות הביניים, משהו שמדבר על האנושות כולה והחיפוש אחרי שייכות ואהבת האדם. עשו לו עריכה טובה, ובעצם התאימו אותו לכל מה שהולך בעולם של ימינו". היא מחזיקה את הקפה בשתי ידיים, מביטה לשמים, הזיכרונות מתחילים לשטוף אותה והאוויר הטברייני מרגיש לה פתאום דביק ועיסתי.

"בקיצור, היה שם את 'כל אדם' שהוא בעצם האנושות כולה והוא, 'כל אדם' הזה, חיפש דרך להגן על עצמו מ-המוות". היא אומרת את המילה הזו לאט. "הוא הולך לאורך כל המחזה ומחפש הגנה אצל הרכוש והכבוד, הידידות והגאווה. והיו שם עוד מלא טיפוסים כאלה". מאיה מתנדנדת.

"וכאלו כל אחת מהדמויות הוא שחקן? משהו בסגנון גרוטסקי כזה, נכון?" היא מנסה לדמיין.

"כן, קלטת בול." שני מחייכת, קשה לה עם אנשים שצריך להסביר להם דברים לאט וכמה פעמים. "כן, תלמידים של המגמה שלנו. ואז... הוא ממשיך, 'כל אדם' הזה להסתובב בעולם והמוות רודף אחריו כל הזמן. עד שהוא מגיע לאהבה שמבטיחה לו שהוא יכול להיות מוגן אם יעניק לאחרים וייתן וכל מיני קשקושים בשכל של המחזאי האלמוני המשועמם הזה..." "מאיה צוחקת. "נשמע מְשָׁמִים." שני מפהקת במלאכותיות. "זה היה הקטע של אותו מחזור לקחת הצגות משעממות מתקופה פרהיסטורית, ולהכניס בהן חיים".

"טוב, אבל איך זה קשור לתשובה שלך?" מאיה אוהבת לשמוע סיפורים על אנשים, לא על דמיונות.

"נחשי מה היה התפקיד שלי?"

מאיה מתנדנדת ומשעינה את הראש אחורה בעיניים עצומות, מנסה לדמיין את המחזה המטופש הזה על במה ואת שני עליה. "המוות!" היא מחברת את שתי ידיה ועוצרת את הנדנדה מול שני.

"וואו... תקשיבי, איזה כיף לדבר עם מישהי שקולטת מהר. אמרו לך את זה פעם?"

מאיה מסתרת מאחורי הספל מביטה בגרגירים השקועים. "יצא שאמרו, כן". היא קורצת לה.

"אז כן, לגמרי. החליטו שאני מספיק נועזת ובטוחה בעצמי כדי לשחק בתפקיד ההזוי הזה. תצחקי, הייתה שם ילדה קטנה של אחת המורות שהגיעה לחזרות הגנרליות, איך שעליתי לבמה היא התחילה לבכות וברחה החוצה".

"קלטה את הפואנטה ישר, הא?" מאיה צוחקת. "לגמרי?" שני נהנית מהזרימה של מאיה, אבל לאט לאט הזיכרון של התקופה, הימים שאחרי המופע. הקריסה לתוך

הפחד הגדול של 'כל אדם', מושכים קורים דקיקים סביב מצב הרוח שלה והיא נהיית רצינית.

"ההצגה נגמרה. אני סיימתי בהצטיינות, כולם מחאו כפיים. אבל התפקיד הלך איתי לכל מקום, לא הסכים לרדת מהבמה של החיים שלי. ובניגוד להצגה הטיפשית הזאת, שום דבר לא הצליח לנחם ולהרגיע אותי בימים האלה."